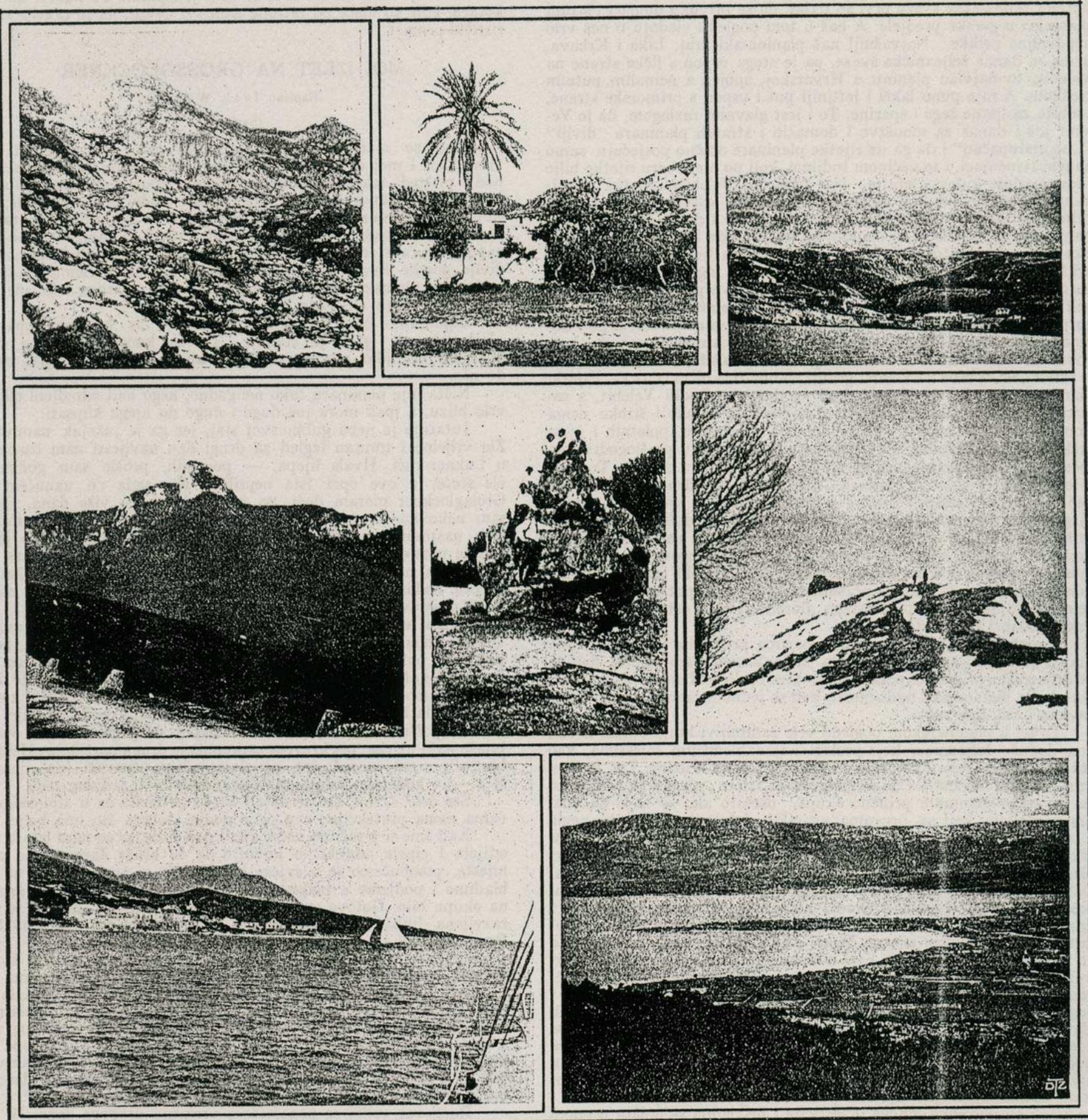

PLANINARSKI VJESNIK

CRNA PRST. (Snimio V. Cvetišić)
KLEK. (Snimio V. Cvetišić)
KRILLO SA DINAROM. (Snimio R. Zikmundovsky)

PAOME NA VISU. (Snimio R. Zikmundovsky)
KAMENOLOM NAD ŠESTINAMA

STARI GRAD PODGORSKI. (Snimio V. Cvetišić)
VRH UČKE. (Snimio R. Zikmundovsky)
POLJUD SA KOZJAKOM. (Snimio R. Zikmundovsky)

KAKO DA SE U ŇAS DIGNE PLANINARSTVO I TURISTIČKI PROMET?

I.

Priroda je „ljepu našu domovinu“ bogato nadarila rijetkim krasotama i iskitila znamenitim remek-tvorbama. To su u prvom redu naša divna Plitvička jezera, kojima i po sudu inostranih putnika jedva ima preanca u svoj Evropi. Naše se gore doduše ne mogu takmititi visinom sa gorostasnim Alpama, ali zato treba priznati, da nema kraja u Evropi, gdje bi se neposredno uz gore na tolikom prostoru steralo more i gdje bi se sa gorskih vrhnaca pružao vidik na more i njegove otoke, kako to biva sa Rišnjaka, Viševice i drugih vrhova

Gorskoga kotara, pa sa Velebita i tolikih dalmatinskih gora. Toliko čara, izmjene, kontrasta i slikovitosti rijetko se može gdje naći kao na prostoru od Učke do Boke Kotorske. Primjera sadi spominjemo, da jedan strani planinar tvrdi o Učki, da je ta gora jedno od najljepših i najosebujnijih izgledišta u cijelom alpinskom području. Sam pak vidik opisuje upravo zanosno: „Vidik iznenadjuje svojom ljepotom i očarava kontrastom izgleda prema jugu i sjeveru. Učku okružuje more u kutu od 270 stepena, a spoj s Alpama iznosi tek 90 stepena. Na jugoistoku vrhovi Velebita i otoci Dalmacije, a na Lošinju diže se gora Osor, nalik na piramidu. Prama jugozapadu zamjećujemo utvrde Pule i nad njima konture Apenina, a prema zapadu, ako je obzorje čisto, i same Mletke. Na sjeveru od Mletaka vide se ogranci tirolskih

Alpa, na sjevero-zapadu Dolomiti, a desno od njih Triglav sa bijelom svojom glavicom. Dalje prema sjeverozapadu jest kranjski Sniježnik s ogranicima hrvatskih gora u Gorskem kotaru, napose sa Rišnjakom i Viševicom, pa dalje prema istoku seže vidik sve do Dinarskih Alpa". Isto se može reći o čarobnom vidiku sa Velebita i drugih primorskih gora. Uopće naša je domovina kao stvorena, da postane stjecište mnogobrojnih stranih turista; a u istinu ona je do sada u tom pogledu bila prava pepeljuga. Unovije se vrijeme tek u Bosni, Dalmaciji i hrvatskom primorju opaža nešto življih turističkih prometa, dok su u ostalim našim krajevima strani putnici i planinari vrlo rijetke ptice. Koji su tomu uzroci? Jedan od glavnih uzroka bit će bez sumnje loši prometni prilike i nedostatne željezničke veze. Udobne, brze i jeftine putne i željezničke sveze prvi su uvjet, da se privuku domaći i strani planinari u gorske predjele. A baš u tom pogledu vladaju u nas vrlo nepovoljne prilike. Najvažniji naš planinarski kraj, Lika i Krbava, nema ni danas željezničke sveze, pa je stoga uspon s ličke strane na Velebit, tu najvišu planinu u Hrvatskoj, spojen s nemalim putnim troškom. A nije puno lakši i jeftiniji put i uspon s primorske strane, osobito za ljetne žege i sparine. To i jest glavnim razlogom, da je Velebit još i danas za mnoštvo i domaćih i stranih planinara „divlji“ i „nepristupačan“ i da ga uz rijetke planinare obično posjećuju samo naučni stručnjaci, i to većinom tujinci, koji po njem beru rijetko bilje i love osobite kukce i leptire. Uza to su na Velebitu rijetka planinarska skloništa i kolibe (lugarske i šumarske kuće), pa su planinari prinudjeni, da nose sobom uz opskrbu i šatore i druge sprave za kuhanje, ako hoće više dana plandovati po Velebitu i popeti se na nekoliko vrhunaca. K tomu dolazi i ta nevolja, da ljeti na Velebitu kao kraškom području nema pitke vode, pa se s toga mora s podnožja na goru nositi ili iz udaljenih sniježnih škrabova pribavljati. Sve to u velike oteščava pristup na to najviše i bez sumnje najzanimljivije gorje u užoj Hrvatskoj i zato nije čudo, što ne samo strani, nego i domaći planinari vole posjećivati strane lakše pristupne i prohodne brezove. No kad jednom i Lika dobije davno zaslужenu željeznicu, sva je prilika, da će tada na Velebit grnuti planinari iz bliza i daleka. Rijetki planinari i naučni stručnjaci, koji su dosele pohodili Velebit, s ushitom govore o njem kao o gorju, kojemu na daleko i široko nema premca. Čitatelji ovog vjesnika jamačno se sjećaju poletnih i pjesničkih opisa velenbitskog gorja, što smo ih priopćili u prošlogodišnjem tečaju iz vještog pera naučnog stručnjaka i planinara dra. Fr. Tučana. Isto je tako Velebitom zanesen i naš planinarski drug V. C., koji je već dva puta obašao Velebit i u prošlogodišnjem vjesniku iznosi o njegovim čarima ovaj dojam: „U njemu regbi usredotočila je velebna priroda svu silu krasota, kojima se ne možeš dosta nadiviti. Njegov prekrasni položaj uz more, bogata raznolikost bregova, bezbroj čunjastih i vrletnih vrhunaca, strmi sunovrati i duboki ponori sa vječnim snijegom, guste i tamne prašume, uz koje se poput gorskih jezera zelene pašnjaci, bogati planinskom „florom“, sve to ostavlja u čovjeka vrlo ugodan i trajan dojam.“

Poput Velebita slabo su planinarima pristupne Gola Plješivica kraj Plitvičkih jezera i šumovita Mala Kapela, što poradi daljine od željezničke pruge, što poradi nedostatne opskrbe. I njima će svanuti zora bolje planinarske budućnosti, kad se jednom sagradi toliko obećavana lička željezница.

Dруги u planinarskom pogledu vrlo zanimljivi kraj, Gorski kotar, ima duduše željeznicu, koja prolazi najznamenitijim mjestima, kao što su Ogulin, Vrbovsko, Skrad, Delnice, Lokve, Fužine, Lič, koji su vrlo podesne izlazne točke za planinarske izlete; ali je i ta željezница za hrvatske planinare prilično skupa, osobito ako se hoće da vozi brzim vlakom, koji na prugama ugarskih državnih željeznica nema 3. razreda. Hrvatski naime planinari nakon tolikih molba ne mogu nikako da dobiju onih pogodnosti, što ih odavna uživaju magjarski planinari i riječki sportaši na svim prugama državnih željeznica. Dok se Riječanima daju ljeti jeftini posebni ljetovališni vlakovi i zimi posebni sportski vlakovi u Gorski kotar, Zagrepčanima se i jedno i drugo naprsto uskraćuje. A nema sumnje, da bi se posjet Gorskom kotarom i blize Plješivice znatno digao, ako bi se Zagrepčanima pružala na željeznicu ista pogodnost, koju odavna uživaju Riječani. U toj stvari trebala bi da posreduje hrvatska vlada i naša delegacija u zajedničkom saboru, a valjalo bi da dignu svoj glas ne samo zastupstvo i poglavarstvo glavnoga grada, nego i zastupstva i poglavarstva svih glavnih mesta na zagrebačko-rijeckoj pruzi. Nije pravedno, da se nama uskraćuje ono, što se drugima u istoj državnoj zajednici punom šakom daje. Gorski kotar sa visokim planinama, vanrednim prirodnim krasotama, pitomim i romantičnim mjestima vrlo je podesan, da postane eldorado i trajno stjecište planinara, sportista i ljetovalištara; no tomu su potrebne mnoge investicije i prikladna skloništa u onom kraju. Te pak uredbe ne mogu se izvesti bez krepke privatne inicijative i izdašne pomoći zemaljske uprave. Turistika je danas u mnogim, osobito planinskim zemljama, obilno vrlo gospodarske privrede i jaka poluga narodnog blagostanja. Poznato je, da Švicarska živi od turistike i da su njezine gotovo sve uredbe udešene prema toj glavnoj privrednoj grani. Posvuda su udobna svratišta i polovina gradskih dućana prodaje planinarske slike, fotografije, albume, razglednice i druge razne planinarske potrepštine. Da, recimo, jedne godine izstanu planinari, polovina bi stanovnika gospodarski propalo, mnogi bi morali prodati svoje kuće, a drugi bi bili prinudjeni, da idu u službu. Švicarskih svratišta sa švicarskom poslugom ima danas u Engleskoj,

Franceskoj, Americi, to je specijalitet Švicara, kao i njihove ure i drvorezi. Svuda dvore, dobivajući napojnicu! Drže se načela: Mi te dobro dvorimo, a ti plati! U primjer Švicara ugledali su se stanovnici austrijskih alpinskih krajeva, osobito u Tirolu i u Dolomitima, pa i naša braća Slovenci. Za to u novije vrijeme od godine do godine sve veći broj planinara i putnika hrli u austrijske alpinske krajeve i ostavljaju u njima silne svote novca i pomaže gospodarsko podizanje tih inače neplodnih krajeva. Nešto slično vidimo i u susjednoj Bosni i Hercegovini, gdje je zemaljska vlada na znatnim planinarskim točkama podigla mala svratišta i planinarska skloništa, pa je time privukla u zemlju svu silu stranih planinara i putnika, koji lijepe svote troše u onim krajevima. Slične bi se investicije isplatile i u našem Gorskem kotaru, gdje su inače od prirode dani svi uvjeti, da se razvije živ turistički promet.

J. P.

MOJ IZLET NA GROSSGLOCKNER

Napisao Ivan Wagner.

(Svršetak)

Dva se maturanta ipak priključe nama. U $1\frac{1}{2}$ sati ostavimo Kals i moj drug stavi se na čelo četi s namjerom, da pospješi hod i prišedi tako na vremenu. No nije uputno silomice požurivati kod velikih i napornih izleta. Na cilj se i onako ne dolazi prije, nego su to vrsni planinari izračunali. I kad je mome suputniku kapetanu S. ponestajalo prvašnje sile, preuze me moj vodič sa mnom tempo i bez napora pluća i srca išli smo odmjereno naprijed. Prolažasmo kroz divlje gorske romantične krajeve te u niskim boricima nadjosmo prekrasnu alpinsku floru. Jasne boje raznih cvjetova i krasne orhideje pravi su tu eldorado botaničaru.

Uspinjanje bilo je prilično naporno i sa veseljem opazimo „Luknerhaus“, gde je stanica. Ta se kuća činila kao da je udaljena nekoliko minuta od nas, ali je još jednu uru trebalo do nje.

Ništa nije planinaru tako neugodnjo, nego kad određeni cilj vidi vrlo blizu, a ipak mora još dugo i dugo do njega klipsati.

Jutarnje je nebo gubilo svoj sjaj, jer ga je južnjak namreškao. Zlo vrijeme i tmuran izgled za drugi dan navijesti nam barometar u Lukner-kući. Hvala lijepa, — pomislih, prošle sam godine bio zle sreće, a ove opet ista neprilika. No sada re uzničem; na Grossglockner moram doći, pa makar ostao tu više dana. Snimio sam nekoliko fotografskih slika skloništa i društva našeg i nakon toga nastavimo put do „Stüdelhütte“ kao prenoćišta. Kako je ove godine prosječno svuda bilo loše vrijeme, nije čudo, što nas je u planinama nevrijeme pratilo. Već na polasku iz „Luknerhaus-a“ započeo hodanje po snijegu. Oblaci su postajali sve gušći, ali moj je vodič uvjeravao, da ćemo bez kiše doći do „Stüdelhütte“.

Posao je posao, pa je bilo u njegovu interesu, da nas osokoli. U neugodnom novom snijegu, koji je u nizinama vrlo voden, hodali smo sat i pol, i nekih 15 minuta prije „Stüdelhütte“ zateče nas kiša i unatoč naših dobrih loden-odijela i ogrtača prokisosmo do kože. Pri tom smo se tješili, da nema pred nama nijedne partije, koja bi prije nas iz Kalsa otišla, pa da nas stoga čekaju dobre postelje, gdje ćemo otpočiniti i okrijepiti se za napor drugoga dana. Al varava bijaše naša utjeha: pet kreveta zapremila je druga partija iz „Heiligenblut-a“, a mi moradosmo na slamnjačama spavati (uz cijenu po K 2.—) i kod toga ležalo nas četrnaestorica u jednom redu.

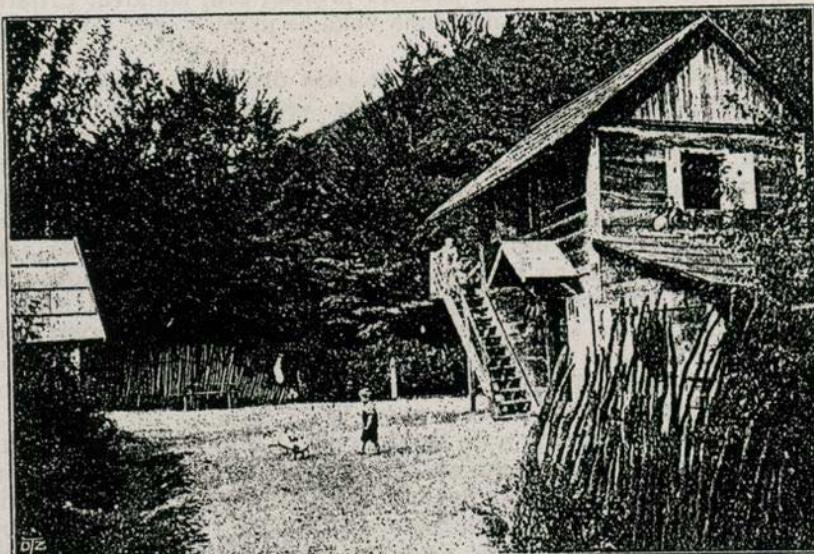
Što ćeš? Uzmi, što se daje! Treba priznati, da u alpinskim kućama nema protekcije: tko prije dodje, dobiva što ima bolje.

Kad smo u 7 sati na večer stigli pod krov, prvo nam bijaše naša odijela i cipele odnijeti u kuhinju, da se osuše. Zapremismo svoja mesta, preobućemo se u svježe košulje, da se onako mokri ne prehladimo i podjemo u blagovaonu, gdje je već dosta brojno društvo na okupu bilo. Gotovo većina bijahu Nijemci, medju kojima je silno razvijena ljubav za planinarstvo. Kamo zagledaš, nalaziš Sase, Pruse, a ljudi iz naše monarhije veoma su rijetki gosti.

Za naše vodiče naručimo takodjer dobru topalu večeru, što im duduše ne pripada, ali naše je načelo bi'o: „Živjeti i drugima dati da živu“ i toga smo se držali za cijelog putovanja. Vani postalo studeno i snijeg je sve gušći padaо. U blagovaonici bilo je u peći naloženo. Da nam se tijelo malo ogrije, popismo čašicu kuhanog vina, a tad započe obligatni alpijski jestvenik: „Erbswurstsuppe“ ili juha s rezancima, suha slanina sa kiselim zeljem i valjućima, no bilo je i pečenog mesa i pržolica. U kratko svagdje ima dovoljno hrane i može se dobiti čašica tirolskog vina i „Gieshüblera“.

Razgovor vodio se ponajviše o vremenu drugoga dana. Mi smo bili prilično potišteni i zaključimo, ako bude iole povoljno vrijeme, da ćemo u 4 sata u jutro uspon nastaviti; u slučaju kiše moramo čekati, dok nastane zgodnije vrieme. U 9 sati dodosmo se na počinak obučeni i sa dva gunja pokriveni. Unatoč tomu, što je 14 osoba ležalo u jednoj sobi, bijaše vrlo hladno; zeblo me po cijelom tijelu, tako da o spavanju nije bilo ni govor.

I drugima nije bilo bolje. Vani je bilo tamno i snijeg sve jače padaо, tako, da se sa svojih ležaja digosmo tek u 6 sati. Istom tada je doprlo malo svjetla u sobu. Nada u bolje vrijeme posve je isčezla. Idemo k zajutarku, koji se sastojao od vrlo tečne praške šunke, dva mekana jaja sa maslacem i čajem, pa moram reći, da već dugo nisam

KRALJIĆIN ZDENAC
(Snimio A. Stiasni)

tako dobro zajutrokovalo kao gore na „Stüdelhütte“. Kuća ova dobila je ime od dvorskog savjetnika Stüdel-a, koji je predsjednik praškog udjela „Deutsch-Oesterreich-Alpenverein-a“, pa je dao ovo sklonište na svoje troškove sagraditi.

Osm dana prije toga prenočio je ovdje saski kralj Fridrik, i ja sam htio da saznam, što je on večerao.

Već nekoliko dana prije toga dolaska bilo je odredjeno za dvorski stol isto jelo, koje smo i mi dobili. Moj vodič Stjepan Schnell javi nam, oko $1\frac{1}{2}$ sati u jutro, da ima izgleda za bolje vrijeme i pozove nas, da nastavimo uspon. Taj nas je glas razveselio, brzo pokupisemo svoje stvari i rastadosmo se sa gospodinicom i ostalim društvom. Točno u 7 sati u jutro krenemo. Snieg je još malo padao. Odavle započe pravo uspinjanje. Nakon 15 minuta puta prispejmo do „Teichnitzkessa“, prvog ledenog plaza, koji je bez svake opasnosti; jedino je potrebno imati sniježne naočale. Po prilici pol sata išli smo preko ledenjaka do prelaza na Louisengrad.

Ovdje nas je iznenadio krasan vidik. Iza nas Teichnitzkess, pred nama ponosni Kädnitzkess sa gorostasom Glocknerom u vječnom ledu.

Na Louisengradu smo popostali, da nám može vodič pričvrstiti uspinjala (dereze) i privezati uže oko prsiju. U prve mahove srsi ti projure tijelom i neko neobično čuvstvo sapne ti živce, ali kad znadeš, da si u sigurnim rukama vodičevim, nestaje straha i mirno nastavimo put preko velikog ledenog plaza do Mürzthalersteiga.

Jedan sat trajao je poprečni put po kolosalnom ledenjaku i tada je trebalo najteže mjesto „Mürzthalersteig“ premostiti. Taj put u oštrom usponima i rasječenim pećinama, a olakšan željeznim žicama i prečkama vrlo je naporan i mora se mnogo truda podnijeti i pregorjeti, da sve zapreke svladaš. Pogotovo ove je godine put bio težak, jer je snieg pokrio sva uporišta i pomagala za uspinjanje. Jedan sat trajao je taj teški posao i muka, dok ne prevalimo to opasno mjesto i dokučimo se, unatoč sveudilnjnom padanju snijega, do „Adlersruhe“ sa kućom nadvojvode Johanna u visini od 3600 metara.

Pogled u daljinu bio je nemoguć, jer je snieg sve jače padao. Vodič nam skinuše spreme osjeguranja, a onda stupimo u sklonište na doručak. Ovdje nadjosmo najmanje 30 osoba, pače i 4 gospodje i većina je čekala već dva dana na bolje vrijeme. Iza dobrog doručka u „Stüdelhütte“ nismo imali osobitog teka, a za ojačanje uzesmo jednu juhu sa rezancima i bocu „Giessa“, jer je alkohol kod svih visokih uspona nepodesan. Kuća nadvojvode Johanna krasno je uredjena, u njoj se sve može dobiti. Tu su razne bandaže, kućna ljekarna, ima vina, piva i šampanjca, dobre postelje, voda od ledenjaka za umivanje, porcija po 40 filira, a to je svadje vidljivo oglašeno. Vani još uvijek veselo sniježi. Znajući, da nam se neće više prilika pružiti, da se popnemo na Grossglockner, odlučisemo moj drug kapetan i ja, makar bilo kako loše vrijeme, popeti se još tih 200 metara.

Torbe ostavismo u planinskoj kući, željeza na noge, kako uže privežu nam oko prsa, cepin (motku za led) u ruke i krenemo put sljemena gorostasa. Snieg bijaše upravo gust i oštar kao kakova sol, o izgledu ni govora. Bilo je svakako ugodnije hodati, nego po vodenom snijegu. Moj vodič mjerio je sprijeda korak za korakom, a ja za njim točno po istome otisku noge. To je bilo potrebno toga dana, jer smo mi prvi na vršak strmine plazili, a poteškoće su bile silne, jer se nigdje nije poznao trag kakovog puteljka.

Ova kratka pruga na malome Glockneru vrlo je strma te iza jednosatnog uspinjanja dodjemo do prelaza nazvanog „Glocknerscharte“ na veliki Glockner.

Sva pomagala i sigurnosne sprave i pridršci uslijed silnog snijega bili su potpuno zatrpani kao na malom tako i na velikom Glockneru i samo preko pukotina moglo se napetu žicu za uspon upotrebiti.

Na pogledu te situacije zaokupila me jeza i mozgom mi prošao misao: Otac sam, imam ženu i djecu kod kuće i budem li ovdje na glavi kraci, moji će kod kuće imati crne dane — — —

Moj vodič opazi moju neodlučnost. On je očito nakon 160 uspona takove slučajeva često doživio. Odrešito mi reče: „Dös gibts nit. Jetz san mer schon da und da soll's ns die 30 Meter nit heraufsteigen! Drehen's Ihna um, mit'n G'sicht zu mir und van S' zur Scharten cummen, fassen's Ihna am Eisenseil und rückwärts gehen müssens.“

Jest, lako je to reći, ali kad se taj komad pukotine i ponor s lijeva i desna vidi na hiljadu metara, tada čovjek ponajprije misli na sebe.

Kako rekoh, licem se okrenem k vodiču i vodič me pusti po prilici šest metara od malog Glocknera prema ponoru po žici dolje i kad je uhvatih, predjem po prilici 8 koraka preko ovog možda 50 cm. širokog prelaza. Iza toga se osjetih sigurniji i pomislih u sebi: „Fino si speljal taj vražji komad brda“; no ipak bih volio, da taj put ne moram kod silaza prevaliti. Nakon 15 minuta uspinjanja eto nas na cilju — na vrhu Grossglocknera!

I odahnusmo!

Izgleda nije bilo nikakovog. Snieg je tako bio krut i gust, da je tri metra visoki križ na Grossglockneru do vodoravnih dijelova (križa) bio zatrpan. Tako možemo nas dvojica ponosno reći: Bili smo po lošem vremenu na vrhu Grossglocknera, dapače našli smo vršak za dva metra viši nego što u istinu jest!

Visina Grossglocknera je 3798, a dne 10. kolovoza 1910. oko 11 sati bila je visina radi snijega 3800 m.

Taj naporni put stajao nas dosta znoja. Budući da je gore bilo vrlo studeno, nismo duže ostali od 10 minuta. Kako smo se prvi uspeli, vidjeli smo druge partie, gdje se redom veru po ledenjacima. Samo naša odlučnost izmamila ih iz kuće na strminu. Jedan sat i 15 minuta treba od kuće do vrha, a natrag po prilici 1 sat. Prodjosmo ono mjesto, gdje se 8 dana prije nas jedan vodič sa svojim gostom na očigled njegove žene strovalio u ponor i obojica zaglavise. Moj vodič stao je na onome mjestu i pokazao nam taj upravo nepogibeljan put. Nesreća zbilja se s toga, što je planinar bio prilično degeo i krupan čovjek. Noga mu se izmakla, pa je težinom svoga tijela povukao za sobom vodiča, koji nije mogao upravo u onaj hip taj teški pad suzdržati.

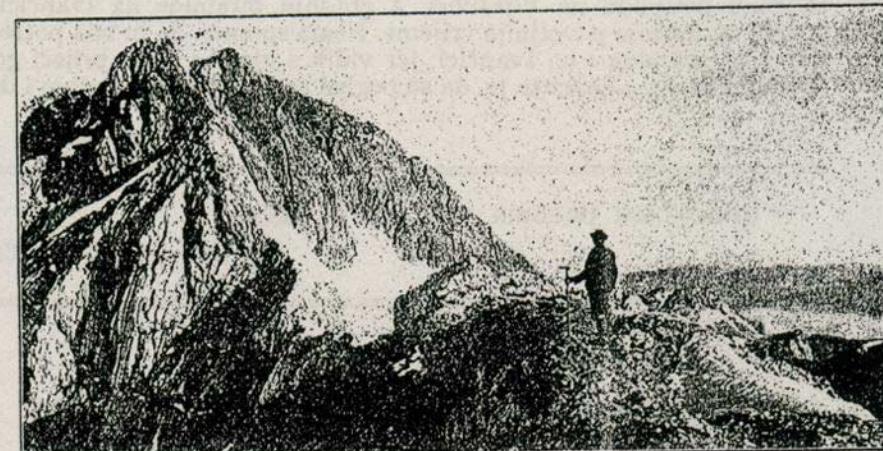
I mi sretni opet pozdravimo planinarsku kuću, onđe uzmem obilan objed i u 2 sata ostavimo ovaj vrijedni alpinski dom nadvojvode Johanna. Sad se zaputimo preko Hoffmannova puta prema kući Franje Josipa. Kroz vječni led gazile su noge i cijelo vrijeme do Pasterze bili smo privezani jedino s tom razlikom, što je kod sputanja išao vodič za nama i vodio nas kao psiće na konopcu. Dva sata dobrog hoda trebalo je da predjemo same ledene plazove i prispijemo do Pasterze.

No sad se vrijeme počelo čistiti, ali unatoč tomu nismo više imali vidika na vrh toga kralja ledenjakâ. Kod lijepog vremena mora da je cijeli put i svi vidici prekrasni, što najbolje svjedoči silna navala putnika i stranaca u ove krajeve, tako da je potrebno sobu u hotelu brzojavno naručiti. U 5 sati stigosmo do Visine Franje Josipa, gdje smo svoje vodiče otpustili, jer put do mjesta Heiligenblut je posve lagao. Moj vodič dobio je od mene potpuno priznanje i dobru svjeđobu, pa mu platih okruglu svotu od K 30, premda je taksa K 28.

Uzmemo li na um, da nam je vodič od prvog sata jednog dana do 5 sati drugoga dana bio na razpolaganje i kod svakog koraka bio izvržen životnoj pogibli, treba priznati, da gornja taksa nije baš velika.

Na Visini Franje Josipa prijala nam šalica dobre kave i onda krenusmo put do Heiligenblut-a, kamo stigosmo točno u 8 sati na večer. Prvog dana hodali smo čistih $7\frac{1}{2}$ sati, drugog dana punih $10\frac{1}{4}$ sata. Odmor toga posljednjega dana trajao $2\frac{3}{4}$ sata. Jednom riječju bijasmo u ledu ovoga dana od 7 u jutro do 5 sati po podne.

To je svakako bila moja najljepša partija do sada. I bude li sreće i zdravlja, buduće godine idemo na Ortler.

VRH TRIGLAVA

PARTIJA SA RIŠNJAKA
(Snimio Dušan Frković)

PLANINARSKE VIESI

Naše planinarske piramide i njihovo oštećivanje. Iza Sljemena naši planinari i prijatelji prirode najviše vole posjećivati Plješivici kraj Samobora. Sa vrha se njezina pruža dalek i krasan vidik. No da se taj vidik omogući, potrebna je na vrhu piramida, jer je cijelo gorsko sljeme obrazlo šumom. S toga se prije desetak godina podigla na Plješivici piramida, ali kako je poput one na Ivančici bila drvena, nije dakako mogla dugo odoljevati zubu vremena i otimačkim pohotama nekih okolnih pučana. Na jednoj i drugoj piramidi skoro su poskidani željezni komadi i kopče, kojima su drvene stube, daske i grede bile spojene. Prirodna je posljedica toga grabeža bila, da se je jedna i druga piramida počela raspadati i rušiti i da se dakako nije nitko više usudio vao popeti se na klimavu gradju. U naših je nekih ljudi na žalost u tim i još u nekim krajevima raširen rdjav običaj, da lahkoumno diraju i razaraju ono, što je opće dobro i da osobito s obzirom na željezo i druge korisne kovine ne razlikuju pojmove „moj” i „tvoj”. Poradi toga u nas se ne može pomicati na gradjenje drvenih piramida i vidi kovaca kao i takovih gorskih skloništa, koja bi već dio godišta stajala bez čuvara. To i jest jedan od glavnih razloga, što se u nas ne podižu planinarske uredbe i što se planinarstvo sporo razvija. Narodna inteligencija trebala bi u tom da ide na ruku našem planinarskom društvu i da prigodice narod upućuje, neka se okani toga rdjavog običaja i prijažno susreće putnike i planinare, jer od njih može dotični kraj samo koristi imati. Treba se u tom ugledati u našu susjednu braću Slovence, koji dobro shvaćaju gospodarsku vrijednost planinarstva i uslužno susreću u svojim gorskim predjelima svakoga planinara. Zato od godine do godine sa sviju strana sve više hrle putnici i planinari u slovenske alpinske krajeve.

Kad su se piramine na Ivančici i Plješivici stale raspadati, stizali su našem društvu predlozi, da se na jednoj i drugoj gori sagrade čvrste željezne piramide. No kako naše društvo ne raspolaze bogzna kakovom glavnicom, a željezna bi piramida na Ivančici tražila velikih žrtava, jer bi morala biti solidna i čvrsta, da po iskustvu za koju godinu ne bude raskovana i razgrabiljena, pa budući se Ivančica razmjerno slabo posjećuje, — odlučilo je društvo, da podigne malu željeznu piramidu na Plješivici, a gradnju piramide na Ivančici da odgodi na kasnije povoljnije vrijeme. Nema sumnje, da bi bila potrebna željezna piramida i na Ivančici, jer vidik s njezina vrha priječi gostu šuma i šikarje, a poznato je, da se pogled sa Ivančice i ljepotom i dale-

kosežnošću takmi sa vidikom sa Sljemena. No toj planinarskoj potrebi ne može društvo kraj najbolje volje sada udovoljiti, dok opet ne oživu i na novo se ne osnuju planinarske podružnice, koje su prije 12 godina stale nicati diljem naše domovine. Napose bi trebalo da uskrsnu na novi život podružnice u Zlataru, Ivancu i Varaždinu, kojima bi u prvom redu pripadala dužnost, da se pobrinu za gradnju željezne piramide na Ivančici. Koliko se sjećamo, u prva dva mesta postojale su planinarske podružnice i imale već u početku priličan broj članova. Prijatelji prirode i planinari u tim mjestima neka se prenu i opet prionu uz planinarsku misao.

Željezna piramida, što ju je naše društvo podiglo na Plješivici, nije na žalost dugo ostala neoštećena. Već druge godine netko je svinuo munjovodnu šipku, koja se diže iznad vrha piramide, a razni posjetiocu svu je išaraše, režući po njoj svoja dična imena. Isti se vandalizam opaža i na velikoj piramidi na Sljemenu, koja je odmah iza oženja prije par godina bila puna urezanih imena. Sada će se piramida na Plješivici na novo oženiti i tim povodom društveni je odbor zaključio, da će namjestiti na piramidama na Plješivici i na Sljemenu posebne ploče sa opomenom, da posjetiocu ne smiju urezivati svoja imena na piramidama i da će se prekršitelji te zabrane prijaviti oblastima radi oštećivanja tudjeg vlasništva. Već je vrieme, da se toj obijesti i razornom vandalizmu stane na kraj i da naš svijet nauči poštivati taj dobro.

Prošle je godine naše društvo sličnu zabranu izdalo za strijeljanje iz revolvera i oštećivanje planinarskih znakova i šumske mladice na Sljemenu, pa je imalo uspjeha. Pouzdano se nadamo, da će isti dojam polučiti i zabrana o oštećivanju piramida i planinarskih objekata.

Zimski izleti i sport. Ove smo godine imali neobično velik broj lijepih zimskih dana i snijeg se držao preko mjesec dana u gorskim dolinama i obroncima. Te su povoljne prilike upotrebljili mnogi planinari i prijatelji zimskog sporta i po nedjeljama se uspinjali na obližnje gore ili se podali zimskom sportu na sniježnim obroncima i gorskim dolinama. Sljeme, Plješivica i Oštrc kraj Samobora najobičnija su zimska izletišta. Na Plješivici je priredjeno više utakmica, u kojima su većinom sudjelovali članovi „hrv. akad. sportskog kluba” i postigli velike rezultate. Plješivica postaje pomalo našim Semmeringom. Na obroncima Oštrca sanjkala su se 12. veljače na t. zv. „skiima” tri planinara i na koncu su improvizirala malu utrku, kod koje je polučen zamjeran rekord od 7 i pol sekunda na 100 metara po strmoj nizbrdici. Isto se je društvo osam dana prije sanjkalo na „skiima” u gorskoj dolini Kuma kraj Zidanog mosta. Može se reći, da se ta vrst sanjkanja sve više u nas udomljuje i da se u nas snijeg nešto dulje drži, naši bi se „skiaši” mogli dobro uvježbati i uspješno se natjecati sa stranim vještacima. Spomenuto se društvo ove godine tako uvježbalo, da se upravo elegantno sanjka u lukovima po strmoj nizbrdici.

Hrvatski akad. sportski klub sudjelovao je 12. veljače u međunarodnoj utrci u Bohinjskoj Bistrici i stekao lijepo priznanje. Jedan je član na nepoznatom sanjkalištu došao treći na cilj, neposredno iza stranih vještaka, a drugi su članovi svojom odvažnošću i vještinom ubrali odobravanje općinstva. S njima je sudjelovala u utrci i jedna gospodjica iz Zagreba i pobudila sveopću pozornost.

Glavna skupština. Prema zaključku glavne skupštine ove se godine već u početku siječnja počela ubirati ovogodišnja članarina i dosad je uplatilo prinos preko 300 članova, medju kojima se nalazi i lijep broj novih. Ujedno su zaključeni računi i sastavljena bilanca za prošlu godinu, pa bi se početkom ožujka mogla i glavna skupština sazvati. No tome stoji na putu ustanova društvenih pravila (§. 7.), koja određuje, da se „glavna skupština sastaje svake godine za vrijeme uskrsnih praznika”. Prema toj ustanovi skupština će se sazvati u oči Uskrsa i po §. 12. oglasiti 14 dana prije uz označenje dnevnoga reda. Poslovanje ove godine završilo se s povoljnim rezultatom: društvena se imovina povećala za više tisuća kruna i polučen je u planinarskoj kući na Sljemenu prihod za oko 500 kruna veći od lani. Ispuni li se davna želja našega društva, da dobije planinarsku kuću na Sljemenu u svoje ruke i da u njoj izvede nužne pregradnje i namjesti svoga opskrbnika, društveni će prihod još više porasti i društvo će moći da pristupi k izvadjenju potrebnih planinarskih investicija.

Sjednice i sastanci odbornika i članova. Upravni odbor drži redovito sjednice svakog prvog četvrtka u mjesecu od 8—9 sati na večer u svratištu „Grand Hotel” u Ilici. Tu se u isto vrijeme svakog četvrtka drže i sastanci odbornika i društvenih članova. Na tim se sijelima vijeća o društvenim poslovima i potrebama, izvješćuju o poduzetim izletima i daju upute o novim izletima. Društveni su članovi dobro došli!

Društveni znakovi, razglednice i vodiči dobivaju se kod društvenog povjerenika g. I. Novaka ili blagajnika g. I. Juričića, koji ujedno primaju prijave novih članova.